
Considerații cu privire la reglementarea, contabilitatea și auditul depozitelor bancare

---

Marioara AVRAM,
Universitatea din Craiova,
E-mail: marioaraavram@yahoo.com

Veronel AVRAM,
Universitatea din Craiova,
E-mail: veronelavram@yahoo.com

Rezumat

Depozitele bancare sunt cunoscute încă din antichitate. Din punct de vedere juridic, în toate timpurile, depozitul bancar a fost reglementat cu atenția cuvenită, modul de reglementare reflectând concepțiile vremii sub aspect juridic, economic, social, cultural și religios. Noul Cod Civil, aplicabil în România începând cu data de 1 octombrie 2011, aduce un element de noutate prin articolul 2191. Depozitul de fonduri, o modificare ce se situează în contrasens cu reglementările milenare ale contractului de depozit, atunci când precizează că „prin constituirea unui depozit de fonduri la o instituție de credit, aceasta dobândește proprietatea asupra sumelor de bani depuse”. Încă din antichitate, juriștii romani au surprins natura economică și juridică a contractelor de depozit neregulat de bani care scotea în relief obligațiile depozitarului. Obscurantismul religios caracteristic Evului Mediu nu a permis diferențierea dintre contractul de depozit și contractul de împrumut ca operațiuni pasive menite a atrage resursele financiare ale băncii. Și în prezent confuzia persistă și alimentează instabilitatea financiară. Încă de la apariția contabilității ca știință, depozitul bancar a fost considerat un activ financiar pentru deponent și o datorie pentru bancher. Acuratețea informației contabile cu privire la depozitele bancare este validată și confirmată prin procedurile de audit intern și/sau extern.

Cuvinte-cheie: Depozit bancar, depozit neregulat de bani, contract de împrumut – mutuum, rezerve fracționare.

Clasificare JEL: M41, M42, M 48.

Vă rugăm să citați acest articol astfel:

Avram, M. and Avram, V. (2016), Considerations regarding the regulation, accounting and audit of bank deposits, Audit Financiar, vol. XIV, no. 7(139)/2016, pp. 783-790, DOI: 10.20869/AUDITF/2016/139/783

Link permanent pentru acest document:

<http://dx.doi.org/10.20869/AUDITF/2016/139/783>

1. Abordare metodologică

Din punct de vedere metodologic ne-am propus să urmărim depozitul bancar sub aspectul normelor legale pe o perioadă îndelungată de timp, pornind din antichitate, traversând Evul Mediu și epoca modernă, până în zilele noastre.

Orizontul de timp investigat și arealul reglementărilor referitoare la depozitul bancar ne permit o viziune complexă referitoare la calitatea reglementărilor, la efectul acestora asupra mediului de afaceri și a modalităților de reflectare în contabilitate. Prin această abordare considerăm că suntem în măsură să punem în atenția specialiștilor, a auditorilor financiari și a mediului academic elemente relevante pentru declanșarea unei dezbateri publice menite să corecteze consecvențele survenite în reglementarea depozitului bancar potrivit noului Cod Civil.

2. Repere istorice

Încă din antichitate publicul apela cu încredere la bănci, căroră le încredința diferite sume de bani prin două modalități principale:

- Contractul de depozit neregulat de bani și
- Contractul de împrumut – mutuum.

Cele două modalități diferă atât din punct de vedere al conținutului economic, cât și din punct de vedere al forme juridice.

Contractul de împrumut presupune ca odată cu predarea banilor să aibă loc și transferul de proprietate al sumelor către bancher, care se va îngriji ca la scadență să restituie suma de bani – tantundem, precum și dobânda convenită pentru perioada în care a renunțat la banii prezenți pentru a se bucura de banii viitori.

Contractul de depozit neregulat de bani nu presupune transferul dreptului de proprietate de la deponent către bancher, care este obligat să păstreze la dispoziția deponentului echivalentul cantitativ și calitativ al depozitului original. „Juriștii romani clasici au descoperit și analizat principiile universale de drept ce guvernează contractul de depozit neregulat de bani... În plus, aceste principii s-au regăsit mai târziu în codurile de drept medievale ale diferitelor țări europene, inclusiv în Spania, în pofida seriosului regres economic și financiar care a însoțit căderea Imperiului Roman și începerea Evului Mediu” (Huerta de Soto, 2010, p. 69). La toate

acestea s-a adăugat și obscurantismul religios. Pomind de la interdicția împrumutului cu dobândă, acesta a determinat denaturarea doctrinei juridice prin transpunerea contractului de împrumut – mutuum, interzis de dogmele religioase, într-un „depositum confessatum” care aparent era un depozit, dar în realitate era un împrumut generator de dobândă pentru deponent.

Confuzia dintre depozitul neregulat de bani și contractul de împrumut a creat în cadrul sistemului anglo-saxon (*en. common law*), pe calea precedentului, posibilitatea ca depozitul neregulat să fie interpretat diferit în funcție de natura bunurilor. Astfel, dacă depozitarii de cereale au acționat fraudulos atunci când au utilizat în scop propriu grânele depozitate, bancherii care utilizau depozitele bănești ale clienților nu erau acuzați de fraudă. Această discrepanță l-a determinat pe Murray Rothbard să se întrebe, nu doar retoric „De ce legea privind depozitul de cereale... s-a îndreptat exact în direcția opusă, cu toate că circumstanțele – de depozitare a unor bunuri fungibile – erau identice?...să fie faptul că bancherii au desfășurat o activitate de lobby mult mai susținută decât agricultorii?” (Huerta de Soto, 2010, p. 154).

Codul Civil Român din 1865 precizează, atunci când face referire la depozitul bănesc, articolul 1604 (2), că „Un depozit de bani, când depozitarul conform art. 1602 făcuse întrebuințare de dânsul trebuie să restituie în acele monede în care s-a făcut, atât în cazul de sporire cât și în acela de scădere a valorii lor” (Cercel, 2008, p. 225). Se recunoaște posibilitatea ca bancherul să întrebuințeze sumele de bani depuse sub condiția de a respecta prevederile articolului 1602 „El nu poate să se servească de lucrul depus fără permisiunea expresă sau tacită a deponentului” (Cercel, 2008, p. 225). Acest fapt conduce la transformarea contractului de depozit într-un veritabil contract de împrumut, mai ales dacă ne aflăm în fața unui depozit la termen cu o dobândă nominală precizată sau determinabilă. Aceste aspecte au fost reținute de către instanțele judecătorești precum Tribunalul Oradea Mare, care în Sentința nr. 3723 din 31 octombrie 1924 precizează „Contractul numit în limbaj comun depozit încheiat între o bancă și depunătorul unei sume de bani, prin care banca are dreptul de a se folosi de suma depusă plătind depunătorului procento, cu obligația de a-i restitui monede de aceeași gen, calitate și cantitate, este în realitate un împrumut. Atât proprietatea banilor cât și riscurile trec asupra

împrumutătorului care este obligat a restitui la cerere întreaga sumă depusă”. Privit din această perspectivă, noul Cod Civil duce mai departe confuzia atunci când numește depozit un împrumut prin care banca „dobândește proprietatea asupra sumelor de bani depuse și este obligată să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând, la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe” (Noul Cod Civil, 2011, p. 451).

3. Conținutul economic al contractului de depozit bancar

Din punct de vedere economic, depozitele bancare constituie un vehicul consacrat prin intermediul căruia se realizează economisirea, ca premisă a dezvoltării economiei pe calea investițiilor. Potrivit datelor prezentate de Banca Națională a României (BNR, 2015), în anul 2015 economisirea bancară în România a crescut cu 9 puncte procentuale, respectiv cu 11,7 miliarde lei față de anul 2014. Tendința de creștere a

economisirii se manifestă și în prima parte a anului 2016 (BNR, 2016).

Prin Ordonanța de Guvern (O.G.) nr. 99/2006 cu privire la instituțiile de credit și adecvarea capitalului, aprobată și modificată prin Legea nr. 227/2007, printre activitățile permise instituțiilor de credit se numără și atragerea de depozite și de alte fonduri rambursabile. Din punct de vedere comercial, depozitele bancare intră în categoria produselor bancare. Produsele bancare, prin natura lor, fac parte dintr-o categorie mai largă a produselor financiare și se deosebesc atât de produsele corporale cât și de cele necorporale din economia reală. Produsele bancare se pot prezenta atât în formă materializată (certificat de depozit, libret de economii) cât mai ales în formă dematerializată prin înscriere în cont, dovada existenței lor fiind posibilă cu înscrisuri.

Ciclul de viață al produselor bancare este, în general, îndelungat, depozitele și creditele sunt cunoscute încă din Antichitate. Durata unui produs bancar poate fi de la o zi (depozite și credite *overnight*), câteva luni, un an până la câteva decenii (credite ipotecare). Elementele comune ale produselor bancare sunt prezentate în Tabelul 1.

Nr. crt.	Element	Descriere
1	Principalul	O sumă de bani reprezentând fie un drept de creanță al băncii în cazul produselor de activ, fie o obligație a băncii în cazul produselor de pasiv.
2	Termenul	Durata relației contractuale care stă la baza produsului bancar, care poate fi: determinată, în cazul produselor la termen, nedeterminată, în cazul produselor la vedere, sau condiționată, în cazul depozitelor colaterale.
3	Dobânda	Element de cheltuielă pentru bancă în cazul produselor bancare de pasiv sau venit din exploatare în cazul produselor bancare de activ. Dobânda poate fi fixă sau variabilă.
4	Colateralul	Garanții constituite fie de debitori, fie de terți pentru produsele bancare de activ, iar pentru produsele de pasiv o schemă de garantare a depozitelor din sistemul bancar.
5	Unitatea monetară	Produsele bancare sunt denumite într-o anumită unitate monetară, respectiv în monedă națională sau în valută.
6	Distribuția	Se poate realiza prin canale scurte (bancă - client) sau canale lungi (prin utilizarea serviciilor unor intermediari care pot fi firme de brokeraj, societăți de leasing, societăți financiare non-bancare).
7	Comisioane și speze asociate	Produsele bancare le pot fi atașate o serie de comisioane și speze.

Sursa: Prelucrarea autorilor după Avram și Avram, 2007

Conținutul economic al contractului de depozit bancar diferă în funcție de tipologia contractelor; în general există trei feluri de depozite:

- Depozite la vedere;
- Depozite la termen;

- Depozite colaterale.

Pornind de la principiul „*ubi lex non distinguit nec nos distinguere debemus*” constatăm că, așa cum este formulat în noul Cod Civil, se aplică la realități economice diferite, astfel:

- Depozitul la vedere conferă obligația băncii de a restitui în orice moment sumele solicitate de deponent „Această varietate a contractului exclude total ideea de împrumut acordat de client băncii” (Turcu, 1994, p. 200).
- Depozitul la termen, având fixată o perioadă de scadență și o dobândă nominală contractată poate fi cu ușurință considerat un împrumut acordat băncii;
- Depozitul colateral constituit pentru garantarea unui credit acordat de bancă se situează, în lumina reglementării noului Cod Civil, în situația paradoxală în care o garanție constituită într-o odată cu depunerea sumelor „în proprietatea băncii”. Din punct de vedere economic, în realitate, ne aflăm în situația unor împrumuturi reciproce.

Încetarea contractului de cont de depozit rămâne o problemă nerezolvată de noul Cod Civil, potrivit căruia băncile pot deveni proprietare perpetue pentru sumele care nu sunt solicitate de către deponenți. Pentru depozitele la termen cu prelungire automată sau pentru depozitele la vedere se poate vorbi practic despre o durată nedeterminată. Pentru depozitele la termen fără prelungire automată uzanțele converg fie către un transfer în depozite la vedere, fie către un virament în contul curent. Depozitele colaterale pot rămâne ca atare și după rambursarea creditelor, așa cum multe ipoteци nu se radiază odată cu rambursarea obligațiilor principale.

În opinia noastră nu este corect ca legiuitorul să confere dreptul de proprietate al băncilor asupra sumelor de bani nerevendicate de către clienți. Spre exemplu „În dreptul francez, un cont de depozit în care nu s-a operat timp de zece ani nici o înregistrare se încheie și banca transferă soldul la o casă de depuneri și consignațiuni pe numele clientului. După o perioadă de trei decenii, suma trece în proprietatea statului prin prescripție achizitivă” (Turcu, 1994, p. 223). Începând cu 1 ianuarie 2016, au fost extinse prevederile Codului Civil Francez în materie, odată cu aprobarea Legii Eckert nr. 617/2014 de la depozitele bancare la conturile bancare inactice; astfel, unui client care a încetat orice relație cu banca, după zece ani de inactivitate, i se închid toate conturile. Sumele se depun la Casa de Depozite și Consemnațiuni (CDC) timp de 20 de ani, apoi sunt preluate de stat dacă clientul, respectiv moștenitorii acestuia, nu se adresează între timp CDC.

4. Reflectarea în contabilitate a depozitelor bancare

Standardele Internaționale de Raportare Financiară (International Financial Reporting Standards – IFRS), includ și Standardul Internațional de Contabilitate IAS 30 *Informații prezentate prin situațiile financiare ale băncilor și ale instituțiilor financiare similare* (IASB, 2005) în care se precizează faptul că depozitele atrase de bănci se poziționează în pasivul bilanțier ca datorii, astfel:

- Depozite de la alte bănci;
- Alte depozite de pe piața monetară;
- Depozite atrase;
- Certificate de depozit;
- Bilete la ordin și alte datorii atestate de documente;
- Alte fonduri împrumutate.

IAS 30 atrage atenția asupra faptului că datorile se grupează după natura lor și sunt prezentate în ordinea lichidității lor. Este foarte importantă perioada rămasă de la data bilanțului până la data scadenței contractuale, chiar dacă în practică unele depozite pot fi retrase oricând, la cerere, iar altele pot fi menținute pe perioade mai lungi, prin capitalizarea dobânzii și prelungirea automată a contractului de depozit.

Depozitele constituite la instituțiile de credit sunt evidențiate cu ajutorul unor conturi, precum:

- 132 Depozite ale instituțiilor de credit;
- 253 Conturi de depozite ale clientelei;
- 254 Certificate de depozit, carnete și librete de economii.

Toate aceste conturi se dezvoltă în conturi sintetice de gradul doi pentru depunerile în monedă națională și în valută, pentru fiecare valută cotată de BNR. Au funcție contabilă de pasiv, iar soldul lor reflectă obligațiile instituției de credit față de deponenți. La nivelul fiecărei grupe de conturi sunt prevăzute conturi de „Datorii atașate” pentru înregistrarea dobânzilor calculate și datorate de către instituțiile de credit, pe baza contractelor de depozit încheiate. Contabilitatea analitică se ține pe fiecare deponent în parte cu ajutorul unui cod de identificare unic.

Atunci când se constituie un depozit la o instituție de credit în activul băncii se înregistrează o creștere a unui element concretizat într-un activ financiar care poate fi

numerar, cont curent, cont de corespondent sau cont curent la Banca Centrală. În pasivul/datoriile băncii se înregistrează o creștere a obligațiilor față de deponenți în unul din conturile: depozite la vedere, depozite la termen, depozite colaterale.

Cel mai uzual exemplu îl reprezintă depunerea de numerar la casieria unității bancare pentru constituirea unui depozit la termen, reflectată în contabilitate astfel:

101 Casa = 2532 Depozite la termen

În situația în care se solicită rambursarea sumelor înregistrate în activul instituției de credit se diminuează un activ financiar, iar în pasiv scad obligațiile băncii față de deponenți. Cel mai uzual exemplu este acela al ridicării de numerar de la casieria băncii de către deponenți.

2532 Depozite la termen = 101 Casa

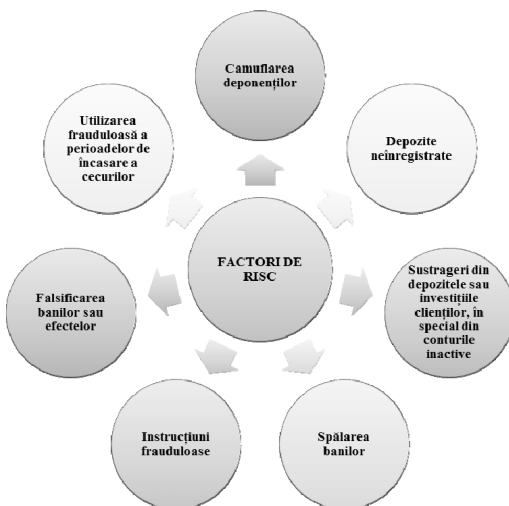
În situația în care nu se solicită rambursarea și nici nu a fost prevăzută prelungirea automată a depozitului, valoarea depozitului se preia în contul curent deschis de client la unitatea bancară.

2532 Depozite la termen = 2511 Conturi curente

5. Proceduri de audit aplicabile depozitelor bancare

Standardele internaționale de audit pormesc de la importanța aspectului prudential al rolului autorităților de supraveghere bancară: „obiectivul-cheie al supravegherii prudentiale este de a menține stabilitatea și încrederea în sistemul financiar, reducându-se prin aceasta riscul de pierdere pentru deponenți și alți creditori” (International Auditing Practice Statement – IAPS, 2007, p. 706). Acceptarea de depozite, activitate de bază pentru orice entitate bancară autorizată, poate fi acompaniată de o serie de *factori de risc de fraudă* (IAPS, 2007, pp.807-808) de care nu sunt străine conducerea și ceilalți angajați, factori de risc prezentați în **Figura 1**.

Figura 1. Factori de risc de fraudare a depozitelor bancare

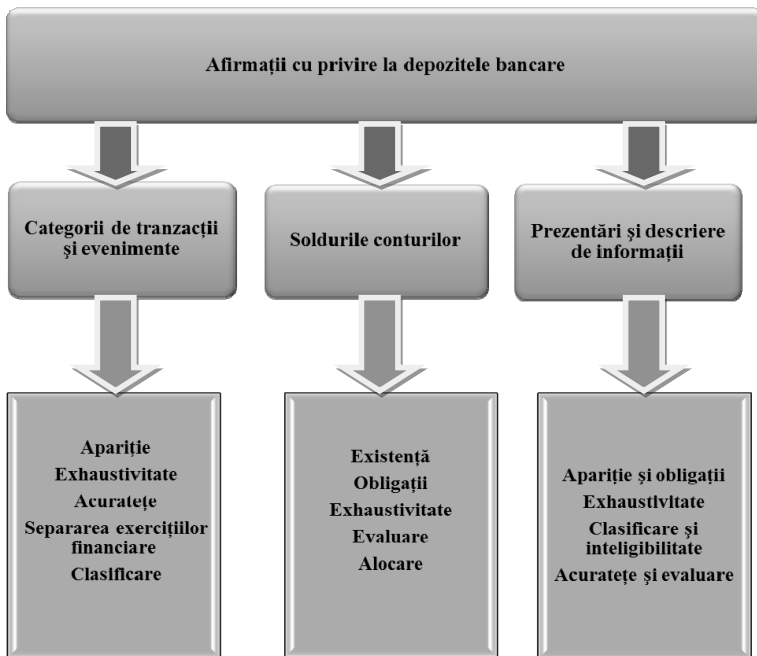
Sursa: Prelucrările autorilor după IAPS 1006, Appendix 1, 2006

Ca răspuns la factorii de risc de fraudă în raport cu ciclul de depozitare, auditorii financiari sunt obligați să obțină probe adecvate și suficiente prin administrarea unor proceduri de fond cu privire la mediul de control al băncii și la consecvența procedurilor de cunoaștere a clientelei și a sursei de proveniență a sumelor depuse în bancă.

Procedurile specifice cu privire la depozitele bancare includ desfășurarea procedurilor analitice și de conformare a soldurilor medii cu cheltuielile cu dobânzile pentru a apreciere a gradului de acceptabilitate a corelației dintre nivelul depozitelor înregistrate și trendul

dobânzilor de pe piața specifică. Auditorul urmărește respectarea normelor de reglementare și a principiilor contabile relevante, eventuala dependență economică de anumiți deponenți și de o concentrare a scadențelor care ar putea afecta indicatorii de lichiditate într-un viitor previzibil. Auditorul trebuie să utilizeze afirmații cu privire la depozitele bancare, prezentate în Figura 2 și descrieri de informații suficiente de detaliate cu scopul de a evalua riscurile de apariție a denaturărilor semnificative și pentru proiectarea eventualelor proceduri de audit suplimentare.

Figura 2. Afirmații cu privire la depozitele bancare

Sursa: Prelucrările autorilor după IAPS 1006, 2006

6. Consecințe pe termen scurt și lung

Noul Cod Civil nu a luat în considerare ample dispute doctrinare legate de contractul de depozit bancar și a tranșat un subiect asupra căruia specialiștii încă nu au ajuns la un punct de vedere unitar prin „asumarea răspunderii guvernamentale” și fără a consulta societatea civilă sau profesioniștii.

Noul Cod Civil legiferează iluzia că fondurile depuse într-o bancă îi conferă băncii proprietatea asupra sumelor depuse, ceea ce va determina banca să procedeze la plasarea acestor fonduri pentru obținerea de profit. Totuși, fondurile se află în același timp la dispoziția publicului, care este încredințat că banca își va respecta obligația „să restituie aceeași cantitate monetară, de aceeași specie, la termenul convenit sau, după caz, oricând la cererea deponentului, cu respectarea termenului de preaviz stabilit de părți ori, în lipsă, de uzanțe” (Noul Cod Civil, 2011, p. 351).

Există o bogată literatură de specialitate care critică expansiunea necontrolată a creditului și sistemele bancare cu rezerve fracționare. Rezervele fracționare promovate de băncile centrale prin politica rezervelor minime obligatorii sunt considerate un ingredient nelipsit al crizelor financiare ale căror cauze se regăsesc în expansiunea necontrolată a creditului. „Cauza profundă este expansiunea artificială a creditului și a ofertei de monedă pe care o produce inevitabil un sistem bancar cu bancă centrală și rezerve fracționare” (Cerna, 2014, p. 169).

Pe plan internațional disputa este veche și există o serie întreagă de păreri potrivit cărora „...este probabil să existe o instabilitate economică extremă în orice sistem financiar în care aceleași fonduri sunt folosite în același timp pentru investiții în industrie și comerț și în calitate de rezerve de bani lichizi ale indivizilor. Structura noastră financiară a fost construită în mare parte pe iluzia că fondurile pot fi în același timp disponibile și investite – iar această observație se aplică în cazul băncilor noastre de economisire (și, într-o măsură mai mică, altor instituții financiare), ca și în cel al băncilor comerciale, care oferă depozite la vedere” (Simons, 1948, p. 320).

Este o iluzie periculoasă și care nu a lipsit niciodată în istoria crizelor financiare, a craurilor bursiere și bancare, care, potrivit profundelor observații ale lui Hayek acționează de fiecare dată atunci când „este încălcat un principiu universal de drept, fie printr-o

coerciție sistematică exercitată de stat, fie prin privilegiul, avantaje guvernamentale acordate unor grupuri sau persoane” (Huerta de Soto, 2010, p. 197).

Concluzii

Depozitele bancare, ca modalitate de mobilizare a economiilor temporar disponibile, se află la baza circuitului capitalului și reînnoirii aparatului productiv pe calea investițiilor. Cadrul juridic atent reglementat poate contribui la realizarea progresului social reflectat în creșterea încrederii publicului în produsele și serviciile bancare. O reglementare din care transpare „fatala aroganță” a autorităților, prin ignorarea valorilor milenare ale civilizației umane, poate deschide calea unor efecte secundare nedorite. Instituțiile de credit, specializate în intermedierea financiară, au o responsabilitate socială uriașă, adevăratul lor capital fiind încrederea publicului în onestitatea plasamentelor efectuate de bancă pentru sumele atrase de la terți. Guvernanța corporativă a instituțiilor de credit trebuie să asigure în același timp atât secretul bancar, cât și transparența deciziilor reflectate în respectarea Standardelor Internaționale de Contabilitate și crearea unui mediu de control propice performanței bancare în conformitate cu un set consacrat de bune practici.

Prevederile noului Cod Civil referitoare la depozitul bancar (art. 2191) adoptate prin asumarea răspunderii guvernamentale legiferează iluzia periculoasă potrivit căreia sumele depuse în bancă pot fi în același timp atât în proprietatea băncii, cât și la dispoziția publicului. Este o reglementare aflată în contrasens cu tradiția juridică milenară în materie, dar și cu prevederile Codului Civil român elaborat în urmă cu 150 de ani. Este momentul ca prin angrenarea mediului academic, a specialiștilor, a profesioniștilor contabili, a societății civile în general, să provocăm o dezbatere pe această temă și să obținem un text de lege care să consacre în plan juridic realitatea economică a drepturilor și obligațiilor ce își au izvorul în contractul de depozit bancar.

Nu în ultimul rând, este necesară o reglementare a situației conturilor inactive, pornind de la exemplul legislației franceze, astfel încât sumele nesolicitate să nu rămână în proprietatea perpetuă a băncii, cum este cazul în prezent. Noua reglementare ar trebui să prevadă o procedură clară de declarare a inactivității, urmată de consemnarea sumelor pentru o perioadă de timp stabilită prin lege și în ultimă instanță să fie preluate ca venit la bugetul statului prin mecanismul prescripției achizitive.

BIBLIOGRAFIE

1. Avram, V. și Avram, C.D. (2007), *Marketing financiar bancar*, Craiova: Editura Universitaria.
2. BNR (2015), Raport asupra stabilității financiare – 2015, [pdf] Disponibil la: <http://www.bnr.ro/PublicationDocuments.aspx?icid=6711>, [Accesat pe 13 iunie 2016].
3. BNR (2016), Buletin lunar (secțiune statistică) 4/2016, [online] Disponibil la: <http://www.bnr.ro/Publicatii-periodice-204.aspx>, [Accesat pe 13 iunie 2016].
4. Caisse d'Epargne (n.d.), *Comptes bancaires inactifs et contrats d'assurance vie en déshérence*, [online] Disponibil la: <http://www.caisse-epargne.fr/particuliers/comptes-inactifs-et-desherence.aspx>, [Accesat pe 13 iunie 2016].
5. Cercel, S. (2008), *Codul Civil și legile conexe*, București: Editura C. H. Beck.
6. Cerna, S. (2014), *Politica Monetară*, București: Editura Academiei Române.
7. Huerta de Soto, J. (2010) *Moneda, creditul bancar și ciclurile economice*, Iași: Editura Universității A. I. Cuza.
8. IFAC (2001), *International Auditing Practice Statement 1004 The Relationship between Banking Supervisors and Banks' External Auditors*, [pdf] Disponibil la: <http://www.ifac.org/system/files/downloads/b005-2010-iaasb-handbook-iaps-1004.pdf>, [Accesat pe 13 iunie 2016].
9. IFAC (2001), *International Auditing Practice Statement 1006 Audits of the Financial Statements of Banks* [pdf] Disponibil la: <http://www.ifac.org/system/files/downloads/b006-2010-iaasb-handbook-iaps-1006.pdf>, [Accesat pe 13 iunie 2016].
10. International Auditing Practices Committee – IAPC (1990), *The Audit of International Commercial Banks*, [pdf] Disponibil la: <http://www.bis.org/publ/bcbs06a.pdf>, [Accesat pe 13 iunie 2016].
11. Legea nr. 227/2007 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 99/2006 privind instituțiile de credit și adecvarea capitalului, Monitorul Oficial nr. 480 din 18 iulie 2007.
12. Legea 287/2009 privind Noul Cod Civil, republicată în Monitorul Oficial nr. 505/2011.
13. Simons, H.C. (1948), *Economic Policy for a Free Society*, Chicago: University of Chicago Press.
14. Turcu, I. (1994), *Operațiuni și contracte bancare*, București: Editura Lumina Lex.